ABDULLAH B. MESUD

Nesebi:

- Adı Abdullah, künyesi Abdurrahman'dır. Babası Mes'ud, annesinin adı Ümmü Abd'dir.
- Gençliğinde fakir bir aileye mensup olduğu için Ukbe b. Ebi Muayt'ın koyunlarını güderek çobanlık yapmıştır.

Müslüman Olması:

- Abdullah b. Mesud Hz. Peygamber ile ilk tanışması ve karşılaşmasını şöyle anlatır: Ben Ukbe b. Ebi Muayt'ın koyunlarını güdüyordum. Bir gün Rasulullah ve Hz. Ebu Bekir yanımdan geçiyorlardı. Rasulullah bana sütümün olup olmadığını sordu. Ben de ona çoban olduğumu ve bu koyunların emânet olduklarını söyledim. Bunun üzerine Rasulullah:
- *"Yavrulamamış ve süt vermeyen bir koyunun var mı? Bana gösterir misin?"* dedi.
- Ben de koç yüzü görmemiş bir koyun getirdim. Rasûlullah koyunun memesini tutup sağmaya başladı. Gerçekten yavrulamamış ve sütü olmayan bu koyundan süt sağıp Ebu Bekir'e verdi. Hz. Ebu Bekir içti; sonra kabı Rasûlullah alıp o da içtikten sonra koyunu saldı.

- Abdullah bin Mesûd, olanları hayretler içinde seyretti. Dayanamayıp sordu:
- - Bu nasıl oldu? Hiç sütü olmayan koyundan bu kadar sütü nasıl sağdınız? Söylediğiniz duâyı lütfen bana da öğretin.
- Peygamber efendimiz, onun başını sıvazlayıp:
- - *Allahü teâlâ sana rahmet etsin! Sen Hakkı öğrenebilecek bir çocuksun,* buyurdu.
- Bu mucizeyi gören Abdullah b. Mesud:
- - Siz sıradan bir kimse değilsiniz. Senin, Cenâbı Hakkın Peygamberi olduğuna inandım, deyip Kelime-i şehâdet getirdi ve Müslüman oldu.
- İşte İbn Mesud o günden sonra Hz. Peygamberin yanından ayrılmadı.

Kur’an’ın Açıktan Okuyan İlk Müslüman Olması

- İbn Mes'ud, müslüman olduğu sıralarda müslümanlar Hz. Peygamber ile açıktan açığa ibâdet edemiyor, istedikleri yerde yüksek sesle Kur'an okuyamıyorlardı. Müslümanların böyle bir hareketi, müşriklerin bütün câhilî duygularını kabartır, onları müslümanlara karşı şiddetli ve canice saldırılarda bulunmaya sürüklerdi.
- İşte bu zor günlerde Abdullah İbn Mes'ud, Kâbe'de Kur'ân okumak istemişti. Hz. Peygamber ve Ashâbı bunun tehlikeli bir hareket olduğunu, özellikle Mekke'de kendisini himaye edecek büyük bir âilenin bulunmadığını, müşriklerin ona karşı pervasızca hareket ederek kendisini işkenceye uğratacaklarını söylemişler, fakat İbn Mes'ud'un

imanı bütün bunları geçmiş: "Beni, onların şerrinden Allah korur!" diyerek bu işi yapacağını belirtti.

- Ertesi gün, Makâm-ı İbrâhim'e gitti. Müşrikler orada toplanmış hâldeydiler. İbni Mes'ûd Rahmân sûresini okumaya başladı.
- Müşrikler hep birlikte üzerine yürüdüler. Tekme tokat vurmaya başladılar. Yüzü gözü her tarafı yara bere içerisinde kaldı. Fakat o, sanki hiç bir şey yapılmıyormuş gibi sâkin sâkin Kur'ân-ı Kerîmi okumaya devam etti. Okuması bittikten sonra Eshâb-ı kirâmın yanına vardığında dediler ki:
- - Korktuğumuz başımıza geldi. Bir daha gidip onların yanında okuma!
- Abdullah ibn Mesud’un cevabı ise şu şekildeydi:

- - Hayır yine gidip okuyacağım. Müşrikleri ilk defa böyle perişan hâlde gördüm. Onların âcizliği beni çok sevindiriyor. Bana yapılan işkencelerden acı duymuyorum.
- O, ertesi günü yine gidip, tekrar okudu. Yine tartakladılar. Hattâ kızgın çöllere yatırıp işkence ettiler. O yine aldırmadan okumalarına devam etti. Sonunda müşrikler çâresiz kaldılar.
- Abdullah İbn Mes'ud, Kureyşliler'in bu haince hareketleri yüzünden hastalanmasına rağmen içinde yanan iman ateşi zerre kadar sönmemiş, mâneviyatı asla sarsılmamıştı. İbn Mesud, ilk fırsatta aynı hareketi tekrarlamış; yine Kureyşliler'in toplandıkları yerlerde Allah kelâmını en yüksek sesle okuyup Hz. Peygamber'den sonra ilk kez Kâbe'de Kur'ân okuyarak müşriklere İslâm mesajını tebliğ etmişti.

Habeşistan'a Hicreti:

- Abdullah ibn. Mesud'un bu imanı ve cesareti müşriklerin ona büyük düşman kesilmesine neden olmuştu. Kureyş'in bu tutumu karşısında İbn Mes'ud Mekke'yi terk etmeye ve hicrete mecbur kaldı ve Habeşistan'a gitmek üzere çöllere düştü. Daha sonra Habeşistan'dan Medine'ye hicret ederek Muaz b. Cebel'e misâfir oldu.

Kur’an’a Düşkünlüğü

- Abdullah b. Mesud, İslâm'ı kabul ettikten sonra hep Kur'ân-ı Kerim ezberlemiştir. Kendi ifâdesiyle hıfzettiği yetmiş sûreyi Hz. Peygamber'in huzurunda okumuştur. Sahâbeler arasında hiç kimse bu konuda kendisiyle rekabete girişemememiş, daha sonra Abdullah Kur'an'ın tamamını ezberlemiştir.
- İbn Mes'ud, ilâhî vahyi, bizzat onu alan ve telâffuz eden Hz. Peygamber' den öğrenmiştir. Bunun içindir ki o, Kur'an'ı en iyi bilen, en mükemmel ezberleyen zatlardandı. Herkes onun bu husustaki bilgisini ve kabiliyetini takdir ederdi.
- Ebu Ahves der ki: "Bir gün Ebu Musa el-Eş'âri'nin evinde bulunuyorduk. Orada ibn Mesud'un arkadaşlarından bazı zatlar vardı.

Mushaf'a bakıyorlardı. Abdullah kalkarak, İbn Mesud hakkında şunları söyledi:

- "Rasûlullah'ın ilâhî vahyi İbn Mesud'dan daha iyi tanıyan birini bırakmadığı kanaatindeyim."
- Ebu Musa bu sözleri dinledikten sonra: "Biz bulunmadığımız zaman o, Rasûlullah'ı görür, biz kabul olunmadığımızda o, huzura kabul olunurdu" dedi.
- Amr b. As'ın oğlu Abdullah'ın meclisine devam eden Mesruk der ki: Abdullah b. Amr'a gider, konuşurduk. Bir gün Abdullah İbn Mesud'dan söz açıldı. Abdullah dedi ki: 'Öyle bir adamdan bahsediyorsunuz ki, onu çok seviyorum, seveceğim de. Çünkü Rasûlullah onun hakkında şöyle buyurmuştu:

- اِسْتَقْرِئُوا الْقُرْآنَ مِنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حُذَيْفَةَ، وَأُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، وَمُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ

- *"Kur'an'ı dört kişiden öğreniniz: İbn Mes'ud, Muaz b. Cebel, Übey b. Kaab ve Ebu Huzeyfe'nin mevlâ'sı Sâlim'den."*[1]

[1] Buhari.

- Bir gün Rasûlullah Hz. Ebu Bekir ve Ömer ile birlikte mescide girmişti. O sırada mescitte İbn Mes'ud, Nisâ sûresini okuyordu. İbn Mesud okumasını bitirdikten sonra dua etmeye başladı. Rasulullah ona şöyle dedi:

- **اِسْأَلْ تُعْطَهْ، اِسْأَلْ تُعْطَهْ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَقْرَأَ الْقُرْآنَ غَضًّا كَمَا أُنْزِلَ، فَلْيَقْرَأْهُ بِقِرَاءَةِ ابْنِ أُمِّ عَبْدٍ**

- *«İste, sana verilecek, iste, sana verilecek! Kur'an'ı indirildiği şekilde okumak kimin hoşuna giderse o İbn Mesud'un okuduğu gibi okusun!*

- Ertesi sabah Ebu Bekir bunu İbn Mesud'a müjdelemek için gittiğinde ona «Dün Allah'tan ne istedin?» diye sordu.

- İbn Mesud şöyle cevap verdi:
- اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا لَا يَرْتَدُّ، وَنَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَمُرَافَقَةَ مُحَمَّدٍ فِي أَعْلَى جَنَّةِ الْخُلْدِ،
- «Allah'ım senden geri dönmeyen iman, bitmeyen nimet ve ebediyet cennetinin en üstünde Rasulullah'la birlikte olmayı istiyorum!»[2]

[2] İbn Hanbel.

- İbn Mesud, Rasulullah’ın yanına geldiğinde Rasulullah ona şöyle dedi:
- **اِقْرَأْ عَلَيَّ مِنَ الْقُرْآنِ**
- *Bana Kur’an’dan bir parça oku!*
- İbn Mesud:
- **يَا رَسُولَ اللهِ، أَلَيْسَ عَلَيْكَ أُنْزِلَ، وَمِنْكَ تَعَلَّمْنَاهُ؟**
- «Ey Allah’ın Rasulü! Kur’an size indirilmedi mi, sizden öğrenmedik mi?" deyince, Rasûlullah da şöyle buyurmuştu:
- **بَلَى، وَلَكِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي**
- *Evet ama ben Kur'an'ı başkalarından dinlemek isterim.*[3]

---

[3] İbn Hanbel.

- İbn Mes'ud anlatıyor:
- **قَرَأْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سُورَةِ النِّسَاءِ، فَلَمَّا بَلَغْتُ هَذِهِ الْآيَةَ: {فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ، وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا} [النساء: 41] قَالَ: فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**
- "Bir gün Rasûlullah'ın huzurunda Nisâ sûresinden bir bölüm okuyordum. ***"Her ümmetten bir şâhid getirdiğimiz, seni de onların üzerine şâhid getirdiğimiz vakit, bakalım onların hali nice olacak?"*** (Nisâ, 41) ayeti kerimesine geldiğim zaman, Rasûlullah'ın gözleri yaşardı.[4]

[4] İbn Hanbel.

Cihat Aşkı

- İbn Mesud, bütün büyük savaşlara katılmış ve hepsinde de önemli fedâkârlıklar göstermiştir.
- İbn Mes'ud, Uhud, Hendek, Hudeybiye, Hayber gazveleriyle Mekke'nin fethinde Rasûlullah ile birlikte bulundu. Huneyn gazvesindeki bozgun esnasında Rasûlullah'ın yanından hiç ayrılmadı. Rasûlullah onun bu fedâkârlığını takdir buyurmuştu.

<u>Ebu Cehil'i Öldürmesi</u>

- İbni Mes'ûd hazretleri, cüssesinden umulmayan kahramanlıklar göstermiştir. Savaşlarda, Rasûlullahın yanından ayrılmayıp, cansiperane bir şekilde savaşırdı. Bedir savaşında, küfrün önderlerinden Ebû Cehil'in başını o kesmiştir.
- Savaşta, Eshâb-ı kirâmdan Afra hatûnun çocukları Muâz ve Muavviz, kılıç darbeleri ile Ebû Cehil'i kımıldayamıyacak şekilde yaralayıp, yıktılar. Öldüğünü zannedip oradan ayrıldılar. Peygamber efendimiz Ebû Cehil'i merak edip:
- *"Acaba Ebû Cehil ne yaptı, ne oldu? Kim bakar?"* buyurarak, araştırılmasını emretti. Aradılar bulamadılar. Gelip durumu bildirince Peygamber efendimiz:

- *“Aramaya devam ediniz! Eğer onu tanıyamazsanız, dizindeki yara izine bakınız. Birgün ben ve o, Abdullah bin Cûdan'ın ziyâfetine gittik. İkimiz de gençtik. Ben ondan biraz büyükçe idim. Orada onu itince düştü, dizlerinden birisi yaralandı. Bu iz onun dizinden kaybolmadı”*
- buyurarak Eshâbına kolay tanımaları için işâret verdi.
- Bunun üzerine, İbni Mes'ûd hazretleri yerinden fırlayıp aramaya gitti. Epey bir aramadan sonra, ölüler arasında tarife uygun yaralı birisini gördü. Yanına yaklaşıp sordu:
- - Sen Ebû Cehil misin?
- - Evet, Ebû Cehil'im.
- - Ey Rasûlullah düşmanı! Nihâyet Allahü teâlâ seni hakîr ve zelîl etti?

- Aldığı yaralardan, acılar içinde kıvranan İslâm düşmanı Ebû Cehil, hâlâ inadına, düşmanlığına devam ediyordu. En ufak bir pişmanlık eseri yoktu. Ebedî olarak, Cehennemde kalmak üzere dünyadan ayrılmakta iken bile mel'ûn hâlâ ağzından kin kusuyordu:
- - Ne diye beni zelîl ve hakîr edecek ey koyun çobanı! Hakîr olan sizler olacaksınız! Sen bana zaferden bahset! Kim kazandı kim kaybetti?
- - Zafer Allah ve Rasûlünün tarafındadır, ey mel'ûn. Artık sonun geldi. Zehir kusan başını, şu iğrenç vücûdundan ayıracağım.
- - Doğrusu beni, senin gibi birisinin öldürmesi bana çok ağır gelecek.
- - İşte Allah ve Rasûlüne karşı gelen, onlara düşmanlık besleyenin sonu böyle zelîl olmaktır. Sen ve senin gibi olanların sonları böyle olacak. Burada zelîl olduğunuz gibi, ahirette daha zelîl olacaksınız! Ebedî

olarak, Cehennem ateşi ile yanacaksınız. Cehennemde, şimdiki bu hâlinizi çok arayacaksınız. Fakat bulamayacaksınız.

- İbni Mes'ûd hazretleri, başını kesmek için Ebû Cehil'in miğferini çıkartırken:
- “Ne olur hiç olmazsa, boynumu gövdeme yakın kes ki, başım heybetli görünsün”, diyerek küfrünün, gurur ve kibrinin ne dereceye çıkmış olduğunu gösterdi.
- İbni Mes'ûd, Ebû Cehil'in başını kılıcıyla kopardı. Kılıcını, miğferini aldı. Başına bir ip bağlayıp, sürükleyerek Rasûlullahın huzûruna götürdü. Sevinç içinde:
- - Yâ Rasûlallah! Bu, Allahü teâlânın düşmanı Ebû Cehil'in başıdır, dedi. Peygamber efendimiz de:

- - *“O Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur”*, buyurdu.
- Sonra İbni Mes'ûd hazretleri ile beraber, Ebû Cehil'in cesedinin yanına gitti. Ona hitap ile:
- - *“Allahü teâlâya hamd olsun ki seni zelîl ve hakîr kıldı. Ey Allahın düşmanı! Sen bu ümmetin firavunu idin!”* buyurdu.
- Abdullah İbn Mes'ud, Hz. Peygamber'in vefatından sonra kısa bir müddet, inzivaya çekildi. Fakat Ömer devrinde yeni fetihlere başlandığı zaman heyecanı yeniden uyanan İbn Mes'ud, cihad için Suriye cephesine gitti.

İbn Mesud'un Fazileti

- Bir gün İbn Mesud, Rasûlullah'ın isteği üzerine bir ağaca tırmanmış, bazı sahâbî arkadaşları onun bacağının inceliğinden dolayı gülüşmüşlerdi. Bunun üzerine Rasûlullah şöyle buyurdu:

- مَا تَضْحَكُونَ؟ لَرِجْلُ عَبْدِ اللهِ أَثْقَلُ فِي الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أُحُدٍ

- *"Kıyamet gününde mîzanda Uhud dağından daha ağır gelecek olan Abdullah'ın ayağına mı gülüyorsunuz?"* buyurdu.[5]

---

[5] İbn Hanbel.

Rasulullah’a Yakınlığı:

- İbn Mes'ud, sünnet-i seniyye'ye uygun bir ahlâk sahibiydi. O, ahlâk ve yaşayış tarzını bizzat Rasûlullah'dan öğrenmişti. Çünkü o, Rasûlullah'ın en yakın dostlarındandı. Her zaman Rasûlullah'ın yanına girer, hizmetlerini görür, ayakkabılarını çevirir, önünde yürür, yıkanacağı zaman perde tutar önünde siper olurdu. Rasûlullah ona, kayıtsız şartsız bir müsaade vermişti. İbn Mes'ud'a: *"Her zaman yanıma girebilirsin, ancak benim mani olacağım zamanlar hariç"* derdi.[6] Bunun içindir ki onun, Rasûlullah'ı yegâne uyulacak insan bilmesi, onun her hâliyle hâllenmesi kadar tabii bir şey olamaz.

[6] İbn Sa’d.

Kufe Kadılığına Atanması

- Hz. Ömer, hicrî yirminci yılda İbn Mes'ud'u, Kûfe kadılığına tayin etti. Kadılık görevinin yanı sıra Beytülmâl'in muhafazası ile ilgilenecek, öte yandan halkın dinî eğitimine de önem verecekti. Hz. Ömer bununla ilgili olarak Kûfe halkına gönderdiği mektupta şöyle diyordu:
- "Size Ammâr b. Yâsir'i Emir, İbn Mes'ud'u da öğretici olarak gönderiyorum. Beytü'l-mâl'ınıza da İbn Mes'ud'u tayin ettim. Bunların her ikisi de Bedir ehlindendirler. Onları dinleyin ve onlara itaat ediniz. İbn Mes'ud'u yanımda alıkoymak istiyordum ama sizi kendime tercih ettim."
- İbn Mes'ud, üzerine aldığı bu görevi son derece liyakat ve ehliyet ile yerine getirdi. Kûfe, mahsullerinin çokluk ve çeşitliliği, gelirinin genişliğiyle tanınmış bir merkezdi. Onun için buranın 'beytü'l-mâl'i önemliydi. Çünkü burası, binlerce Mücahidin tahsisâtını karşılıyordu.

Horasan, Türkistan ve bunlara benzer diğer yerlerde, cihada katılan müslümanlar en uzak cephelerde çarpışan ordular, buradan teçhiz ediliyordu. Bu durum, İbn Mes'ud tarafından yürütülen vazifenin ne kadar zor olduğunu göstermeye yeterlidir. İbn Mes'ud'un bu kadar mühim bir işi üstlenmesi onun ne kadar hünerli biri olduğunu gösterir.

- Abdullah İbn Mes'ud, aynı zamanda son derece zâhid ve müttakî idi. Dünyevî hiçbir zevk onu çekememişti. Bundan dolayı onun emin eline verilen bütün vazifeleri en yüksek doğrulukla yerine getirir; beytü'l-mâl'in her şeyini korur ve her şeyi ancak yerine, ehil ve hakkı olana verirdi. Bu hususta o kadar itina ederdi ki: Bir defasında Sa'd b. Ebi Vakkas ile arasında bir ihtilaf oldu. Sa'd, beytü'lmâl'den bir miktar borç para almış, ödeme zamanı geldiğinde borcunu ödemediğini görünce, ona ağır sözler söylemiş ve kalbini kırmıştı.

İlme Düşkünlüğü

- İbn Mes'ud, İslâm'a girdiği günlerden beri ilimle uğraşmakla kendini göstermişti. Rasûlullah ondaki bu ilgi ve şevki sezerek: "Sen, muallim olacak bir gençsin" buyurmuşlardı. Gerçekten İbn Mes'ud her ânını ilim tahsili ile geçirmiş, Hz. Peygamber (s.a.s.)'in deniz gibi ilminden yararlanmak için fırsatı ganimet bilmişti.
- İbn Mes'ud, Rasûlullah'a yakınlığı dolayısıyla son derece geniş bilgiye sahipti. "Onun, o devre ait bilmediği yoktu" dersek mübalâğa etmiş olmayız. Bununla beraber o, asr-ı saâdet'e ait rivâyetlerde son derece ihtiyatlı davranırdı.

Fıkıh İlmindeki Yeri

- İbn Mes'ud, fıkıh ilminin kurucularından olan fakîh sahâbilerden biridir. O, özellikle Hanefi fıkhının temel taşıdır. Önce de belirttiğimiz gibi, o, bütün Kûfe eyaletinin kadısıydı. Onun içindir ki İbn Mes'ud, halka, fıkıh meselelerini ve içtihadlarını öğretir, bütün mürâacatlarını cevaplar ve problemlerini hâllederdi. Irak kıtasının bütün âlimleri, İbn Mes'ud'u rehber tanırlardı. Çünkü fıkıhta en çok istifâde ettikleri zat oydu. Hz. İbn Mes'ud'un başlıca talebelerinden olan Alkame b. Kays ile Esved b. Yezid, özellikle fıkıh ilmindeki derinlikleriyle şöhret kazanmışlardı.
- Bunlardan sonra İbrahim en-Nahàî, Kûfe fıkhına genişlik vermiş ve Irak fakîhi ünvanını almıştı. İbrahim en-Nahâî'nin bütün dayanağı İbn Mes'ud'un içtihadlarıydı. İbn Mes'ud'un bu ilim hazinesi, en-Nahâî'den, Hammâd b. Süleyman'a intikâl etmiş, ondanda İmâm-ı A'zam Ebû

Hanîfe'ye geçmişti. İmâm-ı A'zam bunları genişletmiş, ilim ve ictihadıyla yaymıştı. Böylece İslâm âleminin önemli bir bölümü, bunların ilminden yararlanmıştır.

- Abdullah İbn Mes'ud, kıyas ile muasırlarının birçok problemlerini çözmüş, bu kaidenin yerleşmesinde son derece büyük hizmetlerde bulunmuş ve böylece usul-u fıkıh ilminin ortaya çıkmasına, istinbat melekesinin kuvvetlenmesine büyük katkılarda bulunmuştur.
- İbn Mes'ud, bu suretle "kıyas"ın en önemli esaslarını tespit etmiştir.

Tefsir İlmindeki Üstünlüğü

- İbn Mes'ud, Kur'an'ın yayılmasına, onu, Rasûlullah'dan aldığı şekilde öğretmeye çalışırdı. Öte yandan tefsir ilminde de mühim hizmetleri olmuştu.
- İbn Mes'ud kendi re'yi ile Kur'ân'ı tefsir etme hususunda son derece ihtiyatla hareket ederdi. Kendisi bunu izah ederek der ki: "Mescitteydim. Orada Kur'ân'ı kendi re'yiyle tefsir eden bir adamı gördüm ve hemen oradan ayrıldım.
- Bu adam: ***"Göğün açık bir duman ile geleceği günü bekle, o insanları sarar, bu, acıklı bir azaptır."*** (ed-Duhan, 44/10), âyetini tefsir ederken, kıyâmet gününde herkesin nefesini tıkayacak ve onları nezleye uğratacak bir dumandan söz ediyordu. Hâlbuki bir insanın bilmediği bir

şey için Allah bilir, demesi, onun ilmine delâlet eder. Bu âyet-i kerime ise Kureyş'in Rasûlullah'a karşı son derece şiddetli davrandıkları zamanlarda inmişti.

- Hz. Ömer onu gördükçe güler: "Bu, ilimle dolu bir zattır." derdi.
- İbn Abbas da, İbn Mes'ud hakkında şöyle der: "Kur'ân'ın en büyük tercümanıdır."
- İbni Mes'ud şöyle söylemektedir:
- "Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ile söylüyorum ki, Allah'ın Kitabı'ndan nerede ve ne hakkında indirildiğini bilmediğim hiçbir sûre yoktur. Eğer Allah'ın Kitabı'nı daha iyi bilen, kendisine ulaşabileceğim birisinin olduğunu bilsem muhakkak ona giderdim."

İbadete Düşkünlüğü ve Takvası

- İbn Mes'ud, namazlarını vaktinde kılmaya o kadar riayet eder ki, bir kere Vali Velid b. Ukbe, Kûfe mescidinde halkı bir süre bekletmişti. İbn Mes'ud hemen kalkarak, halka namazı kıldırmıştı. Vali, buna üzülerek, niçin böyle yaptığını sormuş ve "Mü'min'lerin emirinden bir buyruk mu aldın? Yoksa bir bid'at mı icat ettin?" demişti. İbn Mes'ud, ona şu cevabı vermişti: "Ben, mü'minlerin emirinden bir buyruk almadığım gibi, bir bid'at de icat etmedim. Fakat senin bir işin vardır, diye bizim de namazımızı geciktirmene Allah razı olmaz."
- İbn Mes'ud, Ramazan'dan başka çoğu günler oruç tutar, Aşûre günlerini de oruçlu geçirirdi.

- Abdurrahman b. Yezid der ki: "İbn Mes'ud, günlerinin çoğunu oruçlu geçirirdi. Oruca ve namaza devamdan ayrıca bir zevk alırdı. İbn Mes'ud, son derece külfetsiz bir hayat sürer, gayet basit yemeklerle beslenir, külfetsizliği ve sadeliği hayatının düstûru bilirdi. Talebesi Alkame, bu hususta İbn Mes'ud'un harfiyen Rasûlullah'a uyduğunu söyler. İbn Mes'ud; senelerce beytü'lmâl idare etmiş, bir gün, bir dakika da olsa adalet ve insaftan ayrılmamıştır.

Vefatı

- İbn Mes'ud altmış yaşındayken hastalandı. Bir gece rüyasında Rasûlullah'ı gördü. Hz. Peygamber onu davet ediyordu.
- İbn Mes'ud'un vefatı yaklaştığı zaman Hz. Zübeyr ile oğlu Abdullah yanına gelmişlerdi. Hicrî otuzikinci yılda vefat etti. Onu Hz. Zübeyr ve oğlu teçhiz ve tekfin ettiler. Sahih rivâyetlere göre cenaze namazını bizzat Hz. Osman kıldırdı. Hz. Osman b. Mazun ise onu kabrine indirdi.

Bidatlere Karşı Hassasiyeti

- İbadetlerine son derece düşkün ve Sünnet-i Seniyye'nin yaşanan bir numûnesiydi. Bid'atlerle mücadele eder, sünneti yaşatmaya son derece gayret ederdi: İbni Mes'ud Kûfe'de muallim iken kendisine, mescitte bir gurup insanın toplanarak aralarındaki bir adamın yönlendirmesiyle toplu halde zikir yaptıkları ve bu zikirlerini yanlarındaki taşlarla saydıkları haberi ulaştı. Derhal mescide gidip hâllerine bizzat şahit olunca bu yaptıklarının bid'at olduğunu anlatarak, bu amellerinden sevap kazanamayacaklarını belirtmiş ve:
- "O taşlarla ancak günahlarınızı sayın! Yazıklar olsun size ey Ümmet-i Muhammed! Ne çabuk helak oldunuz? Nebinizin sahâbesi henüz aranızda bolca bulunmakta, onun elbiseleri eskimemiş, kapları

kırılmamış (olduğu halde böyle yapıyorsunuz). Nefsim elinde olana yemin ederim ki, sizler kesinlikle ya Muhammed'in dininden daha doğru yolda olan bir din üzeresiniz veya bir dalâlet (sapıklık) kapısı açmaktasınız." demiştir. Onlar: "Vallahi biz sadece hayrı elde etmek için bunu yapıyorduk." dediklerinde ise: "Hayrı isteyen niceleri vardır ki onu hiç elde edemezler." diye karşılık vererek onlardan yüz çevirmiştir.[7]

- Bu anlatılan durumun günümüzde mevcut olduğuna ve bazı cemaatlerin, net bir şekilde bid'at diye adlandırılan ve şiddetli bir üslupla yasaklanan bu ibadet şekline büyük önem vererek devam ettiklerine dikkat çekiyor ve o kardeşlerimden Allah için, İbni Mes'ud'un sözlerine kulak vererek bu yaptıklarını terketmelerini,

[7] Darimi.

Kur’an ve sahih sünnette gelen meşru ibadet şekillerine yönelmelerinin gereğini hatırlatıyoruz.

- Çünkü Ehli Sünnet alimlerinin ittifak ettikleri kaidelerden biri de şudur:
- ‘İbadetlerin kabul şartı üçtür:
- 1. Allah’a iman etmek ve O’nu birlemek,
- 2. İbadetin ihlasla (yalnızca Allah için) yapılması,
- 3. Sünnete uygun olması.’
- Ayrıca, sahih hadislerde Rasûlullah Allahu Teâlâ’nın, bid’at sahiplerinden o bid’atlerini terkedene kadar tevbe etmelerine engel olacağını, her bid’atın dalâlet, her dalâletin de ateşte olduğunu ve bid’at amellerin reddolunacağını (kendilerinden kabul edilmeyeceğini) bildirmiştir.